

[Justitsministeren.]

problemerne kan overføres til et kontor i justitsministeriet. Det er muligt. Der kan tænkes alle mulige løsninger af situationen, men endnu er det altså ikke afklaret, om statsamterne skal væk, eller om overformynderiet skal væk, og mit personlige indtryk har været det, at man har spillet fra begge sider på at finde ud af, at det ene skulle til det andet, og det andet skulle til det ene, og derfor må det være rimeligt, at der i hvert fald bliver et års tid til at få afklaret disse problemer. Jeg takker for, at den overvejende stemning var at give mulighed for denne overvejelse.

Så skal jeg føje til i forbindelse med hr. Gudmes opfordring, at det er ikke meningen, at der skal en ny udsættelse til. Det er helt klart, at man skal have lejlighed til at sunde sig. Der er nogle, der tænker hurtigere end andre, men det er undertiden fornuftigt i statsadministration, at man ikke forhaster sig, når man skal sunde sig. Men jeg skal love, at der ikke bliver tale om, at man sunder sig længere, end det er nødvendigt for en normal hjernes arbejde med at tænke sig om.

Biltzing (V):

Det er lige en kort bemærkning i anledning af hr. Tange, der siger, der ingen grund er til at vente og se, vi kan lige så godt nedlægge overformynderiet med det samme. Hr. Hagen Hagensen var lidt inde på den samme indstilling, men dog lidt mere med: lad os vente og se. Jeg vil godt lige sige til hr. Tange, at der er jo et problem — det er ikke problemet — og det er tjenestemandsansættelsen. Før revisionen i 1969 var vi inde på, at tjenestemænd ikke kan forflyttes mod deres vilje, og hvis vi glæde og fro går hen og lukker butikken nu, så står vi med nogle, der skal have ventepenge og hele det apparat dér. Jeg kan ikke rigtig tro, at fremskridtspartiets ordfører vil være med på den. Jeg mener, det klogeste er, at vi lige ser, hvad der kommer ud af de undersøgelser, der er i gang. Hvad tjenestemandspøblemet angår, så vil det jo mindskes; antallet af tjenestemandsansatte under de gamle regler er jo jævnt dalende. Spørgsmålet vil antagelig ikke give anledning til problemer ved en revision eller en nedlæggelse af overformynderiet i 1976-77.

Tange (FP):

Mine bemærkninger om, at overformynderiet skulle nedlægges nu og her, skal ikke forstås således, at det skal være lige i morgen eller i overmorgen vi skal nedlægge overformynderiet. Meningen med min udtalelse er, at vi skal gå i gang med at tilrettelægge ophævelsen og nedlæggelsen af overformynderiet, så har vi to år længere tid til at afvikle det i, hvis vi bestemmer os til det nu. Hvis vi udskyder revisionen, så skal vi til om 2 år at begynde forfra og spekulere på, hvor vi eventuelt får de embedsmænd anbragt henne, der bliver måske oven i købet ansat nye i de 2 år, og så er problemerne nøjagtig ligesom i dag. Vi kan nøjagtig lige så godt i dag tage stilling og sige, at det skal nedlægges, og så vedtage en afviklingsperiode. Vi kan i udvalget — det går jo ikke så stærkt — tilrettelægge det og indhente de forskellige udtalelser og undersøgelser, der selvfølgelig skal til, før vi kan få det nedlagt.

Jeg mener altså, at vi i udvalget bør behandle sagen og tage stilling til, hvornår overformynderiet skal nedlægges, og tilrettelægge nedlæggelsen i god tid, i stedet for at vente to år, for det er ligesom jeg kan forstå på de forskellige ordførere, der har været oppe i dag, at de fleste er indstillet på, at overformynderiet har overlevet sig selv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbrugerklagenævnet og lov om retsafgifter. (Forbrugersager, bødeforelæg på stedet m. v.).

(Lovforslag nr. 96. Fremsat 28/2 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ejler Koch (S):

Det foreliggende forslag til ændring af retsplejeloven vedrører tre områder, som jeg ganske kort skal kommentere.

Det første er spørgsmålet om behandlingen af forbrugersager, hvor man vil give adgang til fri proces, og det er et synspunkt, vi er helt enig i. Noget andet er, om de regler, vi har om fri proces, er så gode, at det i sig selv er nok, men det fører vel for vidt at komme ind på en længere diskussion om, hvad vi kan gøre på dette område.

Det var endvidere i den oprindelige betænkning om forbrugerklagenævnet forudsat, at disse forbrugersager skulle underkastes en særlig enkel behandling ved domstolene. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at man har opgivet dette, og at tanken om en forenklet behandling af disse sager indgår i vurderingen af forenklede regler om småsager i al almindelighed. Også det kan jeg godt acceptere, men vil til gengæld håbe, at det arbejde, der foregår med forenklingen af hele processen for så vidt angår småsager, kan blive fremskyndet mest muligt, for jeg tror, der ofres alt for meget krudt og alt for mange omkostninger på en lang række af disse småsager.

Det andet område vedrører en revision af de særlige regler, der findes om karakterer for advokater og dommere, hvor man ophæver bestemmelserne i loven som en konsekvens af de ændrede karaktersystemer ved de højere uddannelser. Også det kan vi tiltræde, jeg tror helt uden betænkeligheder. De eventuelle uddannelsesmæssige krav og problemer med hensyn til dommere og advokater tror jeg ikke bliver løst ved, at man har karakterbestemmelser i retsplejeloven, eller ved, at man ikke har det.

Vi kan også tiltræde det særlige beskæftigelsesmæssige forslag om, at en advokat skal have lov til at have 2 fuldmægtige.

Det tredje og måske mest problemfyldte i dette lovforslag er spørgsmålet om retten til at give bøder på stedet for en polititjenestemand. Det har vi jo haft lejlighed til at diskutere her i folketinget ved en tidligere lejlighed, og dér gav jeg på socialdemokratiets vegne principiel tilslutning til tanken. Jeg vil da også godt ved denne lejlighed give principiel tilslutning til tanken og love en velvillig behandling. På den anden side er jeg ikke helt overbevist om, at den løsning,

man er nået frem til i det foreliggende lovforslag, er den eneste mulige. Det fremgår jo også af en række af de høringssvar over lovforslaget, der er kommet ind, at der er andre mulige løsninger, men det fører vist for vidt at komme ind på det her, det må vi vist drøfte i retsudvalget, hvor vi jo allerede tidligere har haft lejlighed til at drøfte dette spørgsmål.

Jeg skal derfor love en velvillig og hurtig behandling i udvalget, i hvert fald for de dele af forslaget, som gerne skulle træde i kraft inden 1. juni.

Birgitte Oxdam (V):

Det foreliggende lovforslag begynder i § 1, nr. 1, med at ønske, at højesteret kan få tilføjelse til at supplere sig med landsdommere. Det er således, at højesteret består af 14 dommere plus præsidenten, og i det øjeblik domstolen virker således, at i den ene afdeling er der 5 dommere beskæftiget, i den anden afdeling er der 7 dommere beskæftiget, skal der kun et sygelighedsantal på over 3, for at en af afdelingerne er mandtalsmæssigt skadet. Vi fra venstre nærer i al almindelighed en så klippefast tiltro til vore domstole, at vi synes, det kun er rimeligt, at højesteret sikres sin effektivitet ved at kunne ty til at anvende landsdommere.

Om spørgsmålet om, hvilke konsekvenser 13-skalaens indførelse skal have på de krav, der har været i retsplejeloven til særlig god eksamen hos såvel dommere som advokater, kan vi fra venstre sige, at vi accepterer, at disse særlige krav bortfalder, idet vi også finder, at de kvalifikationer, som man erhverver sig under sin juridiske embedseksamen, er så tilstrækkelige, at der ikke bør sættes særlige krav ind.

Med henblik på § 1, nr. 4 og 5, er det kun spørgsmålet om overførelse til retsplejeloven af tjenestemandslovens regler om særlige vederlag til sættdommere og reglen om, at en dommer skal have en særlig tilladelse, såfremt han ønsker at have permanent indtægtsgivende arbejde ved siden af sin dommergerning.

§ 1, nr. 6, vedrører spørgsmålet om at trække politiinspektørerne ud af den gruppe stillinger, hvortil der kræves juridisk embedseksamen. Vi kan godt se med sympati på, at man overvejer, hvorvidt der er mulighed også for personer, som ikke har juridisk em-

[Birgitte Oxdam.]

bedseksamen, for at bestride en stilling, der benævnes politiinspektør. Det er noget, hvorom der pågår forhandlinger med den implicerede tjenestemandsorganisation.

Vi ser med glæde på forslaget om, at sagførere nu kan have 2 advokatfuldmægtige, idet det for det første hjælper de arbejdsløse jurister til at de kan få fuldendt den uddannelse, de gerne vil have, eventuelt som advokat. For det andet mener vi også, at tallet 2 er passende, idet der derved ikke åbnes for nogen udnyttelse af advokatfuldmægtigene som sådan som arbejdsgruppe.

Vedrørende den forenklede behandling af sagerne under forbrugerklagenævnet kan jeg kun sige, vi ser med sympati på, at man i de sager, der henhører under forbrugerklagenævnet, i videst muligt omfang får en forenkling, og at disse også bæres igennem det almindelige retssystem ved fri proces, men de nærmere enkeltheder kan vi selvfølgelig drøfte i udvalget.

Til spørgsmålet om den almindelige politibetjents adgang til at kunne præsentere borgeren for bødeforelæg, kan vi kun sige, at der er tale om et meget stort antal sager, der kan komme ind under denne helt forenklede gruppering, op til 200.000 sager. I det omfang, man overhovedet med sikkerhed for, at man kan få den rette behandling af sagerne, kan lette politiadministrationen for dette meget komplicerede arbejde med udsendelse og indkrævning af bødebøder, ser vi meget gerne dette indført. Vi kan fra venstres side støtte det forslag, der her er fremsat, om en forenkling af bødeopkrævningen, således at politiet kan få frigjort sin arbejdskraft til andre relevante politiopgaver.

Tange (FP):

Ja, det er jo et lovforslag, der indeholder lidt af hvert, mange forskellige ting og mange forskellige områder, men vi kan stort set tiltræde de fleste, og jeg skal komme med en lille kort gennemgang.

Nr. 1 om, at højesterets præsident kan tilkalde én eller flere landsdommere til at deltage i sagernes behandling ved højesteret, synes vi må være udmærket, sådan at sagerne kan blive foretaget i højesteret og de ikke skal ligge stille, på grund af at nogle af højesterets dommere er syge eller bortrejst.

Vedrørende nr. 2 synes vi også, det er

udmærket, at man ikke nu stiller visse krav til uddannelsen. Det kan jo vise sig, at den, der har den lille juridiske embedseksamen, kan være udmærket ude i det praktiske liv.

Men nr. 4 og nr. 5 kan vi ikke gå ind for. Vi mener ikke, det er rigtigt, at der skal tilkomme sættestemmere vederlag. En dommer får sin løn, og hvis han skal have løn, et vederlag, som sættestemmer, så bliver der på den måde tale om dobbeltløn. Endvidere mener vi, det er uheldigt, at en embedsmand skal indstille til justitsministeren, hvad en anden embedsmand skal have for sit arbejde.

Med hensyn til nr. 5 mener vi altså også i princippet, at det er forkert, at en dommer har noget som helst at gøre med fast, indtægtsgivende beskæftigelse ved siden af sit embede. Vi må gå ud fra, at et dommerembede vil udfylde en dommers fulde tid. Jeg mener, at af hensyn til rettens frihed og upartiskhed osv. er det nødvendigt, at en dommer kun er dommer.

Nr. 7 kan vi tiltræde. Det er bestemmelsen om, at man også kan blive advokat med 2. karakter af 2. grad. Det er for så vidt den samme bestemmelse som om dommere. Nr. 8 kan vi også tiltræde, den med advokaters mødeberettigelse for landsret og sø- og handelsretten. Også nr. 9 og 10 kan vi tiltræde, samt nr. 11. Vi synes også, det er udmærket, at en advokat fremtidig kan beskæftige indtil 2 autoriserede fuldmægtige, bl. a. på grund af den store arbejdsløshed inden for de yngre jurister. I det hele taget er vi inden for fremskridtspartiet inde på, at det er et skridt i den rigtige retning; det er for så vidt ikke noget, statsmagten bør blande sig i, hvor mange autoriserede fuldmægtige en advokat har.

Med hensyn til nr. 12 og 13, der vedrører det her ulykkelige forbrugerklagenævn, man har fået oprettet, tror jeg, at det høje ting vil komme til at fortryde det bitterligt. Det bliver et omsvøbsdepartement ud over alle grænser. Det, det drejer sig om i denne sag, er, om der skal bevilges fri proces uden videre, når en person har fået medhold ved klagenævnet. Jeg mener, vi skal være lidt betænkelige ved det, fordi det mange gange kan dreje sig om bagatelsager, som der ikke burde gives fri proces til, idet folk nok skulle have råd til selv at betale en sådan sag, når det er en lille sag. Det må være de

[Tange.]

samme bestemmelser, der gælder her, som i de øvrige tilfælde, hvor der meddeles fri proces. I øvrigt er det jo sådan, at hvis man virkelig får ret, så får man også tilkendt omkostninger af modparten, så jeg kan ikke se, der er den store nødvendighed for, at der bevilges fri proces helt automatisk.

Med hensyn til nr. 16 kan vi også tiltræde det. Vi synes, det er en udmærket forenkling, at politiembedsmænd i forbindelse med mindre overtrædelser af love kan opkræve bøde på stedet. Det vil formentlig være en forenkling og besparelse for det offentlige.

Så har jeg ikke flere bemærkninger. Stort set kan vi altså gå ind for lovforslaget og vil i øvrigt deltage velvilligt i udvalgsbehandlingen.

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede ved behandlingen af dette lovforslag, skal jeg på hans vegne fremsætte det radikale venstres synspunkter vedrørende forslaget.

Der er jo, som det tidligere har været nævnt, 3 hovedproblemer, som tages med i dette lidt sammenbragte lovforslag.

For det første er der spørgsmålet om forbrugersager. Der er jo stort set tale om ændringer, som man må sige er nødvendige konsekvenser af de love om forbrugerombudsmanden og forbrugerklagenævnet som vi vedtog sidste år.

Systemet med at veksle mellem ordinære retter og forbrugerklagenævnet, sådan som det er nævnt i nr. 12 og 13, er ikke særlig strømlinet, men kan formentlig næppe laves anderledes. Vi er velvillige over for dette punkt, men vil selvfølgelig gerne drøfte det nærmere i udvalget.

Så er der det andet hovedområde, spørgsmålet om bødeforelæg på stedet. Her har vi jo tidligere drøftet det, som også andre ordførere har været inde på, i retsudvalget, uden at vi havde et egentligt lovforslag til behandling, og uden at vi nåede frem til en egentlig konklusion. Der er forskellige synspunkter for og imod, og jeg skal lige kort nævne nogle af dem.

For det første taler det naturligvis til gunst for forslaget, at der kan blive tale om en rationalisering, det vil sige, at man kan

spare rapportoptagelse og den slags ting, og det er naturligvis noget, der er ønskeligt. Der er også fordele ved, at det foregår på stedet. F. eks. kan man tænke sig en udlænding eller en dansker, der i al almindelighed har hastværk, og som skal videre med det samme; han eller hun kan se en fordel i, at man får det afgjort umiddelbart. På den anden side må man også sige, at det kan være farligt i det øjeblik, hvor både politibetjenten og færdselssynderen måske er lidt hede i kammen og derfor ikke rigtig når at få tænkt sig om og derfor kommer til lidt forhastede konklusioner.

Det tredje, jeg vil nævne, taler nærmest imod forslaget, idet det ikke må blive reglen, at det bliver politibetjente, der ligesom idømmer bøder, eller at det bliver rigsadvokaten, der fastsætter disse. Det må være domstolene, der fastsætter taksterne, og det må derfor være helt givet, at der kun kan blive tale om nogle meget klare sager, nogle, hvor der overhovedet ikke kan rejses tvivl.

Det fjerde punkt, som vi vil nævne i denne sammenhæng, er spørgsmålet om bemyndigelsen, sådan som det foreslås i det nye stk. 4 i § 931. Den finder vi er meget vidtgående, og den vil vi i hvert fald meget gerne drøfte nærmere i udvalget.

Konklusionen på dette andet punkt er altså, at vi er positive, men at vi godt vil se nærmere på reglernes udformning i udvalget.

Med hensyn til det tredje hovedpunkt om dommere og advokatfuldmægtige m. v. er vi positive, og vi kan umiddelbart tilslutte os det.

Hagen Hagensen (KF):

Det er jo sådan lidt af en blandet landhandel, man skal til at tage stilling til her. En del af tingene har vi tidligere haft lejlighed til at gøre bemærkninger om, og jeg kan derom henvise til, hvad jeg før har sagt. Må jeg nøjes med at gøre følgende bemærkninger om enkelte punkter.

I det omfang, der kan blive spørgsmål om, at sager, der har været behandlet af forbrugerklagenævnet eller de særlige nævn, skal indbringes for domstolene, vil jeg også mene, det vil være naturligt, at der kan gives fri proces. Men her vil jeg godt sige, at i forbindelse med, at vi kommer til at drøfte disse forhold, kunne der måske være grund

[Hagen Hagensen.]

til, at man i det hele fik taget spørgsmålet om meddelelse af fri proces op til en gennemgang. Der kan være noget, der taler for, at der i visse tilfælde måske skal være lidt strammere regler for, hvornår der gives fri proces, og der kan være noget, der måske taler for, at der i andre forhold måske skulle kunne gives fri proces, hvor der ikke gives nu. Det vil vi gerne se nærmere på under et udvalgsarbejde.

Det andet spørgsmål, der er fremme her, er problemet om, hvorvidt der skal kunne gives bødeforelæg på stedet. Der er allerede herom gjort bemærkninger, ikke mindst af fru Lone Dybkjær, som jeg i mangt og meget kan slutte mig til. Jeg vil blot herom sige, at vi er positivt indstillet over for noget, der kan forenkles, men omvendt betænkelige ved, hvad der kan følge deraf, hvis ikke der bliver fastlagt ganske nøje regler. Vi kan i hvert fald ikke umiddelbart gå ind for, at det er justitsministeren, der bliver bemyndiget til at fastsætte de nærmere regler herfor, ligesom det også må være givet, at det takstsystem, der eventuelt kommer i brug, må være klart fastlagt gennem domstolens fastlæggelse af, hvad disse forseelser nu engang skal belægges med af bøder.

Der kan være grund til igen at sige, at det måske i sig selv kan være betænkeligt, at det er én politimand, der kan give bødeforelæg, men på den anden side må man vel føje til, at hvis der skal være 2 politimænd i alle forhold, kan det nok blive for tungt virkende. Vi må prøve på at finde frem til en smidig ordning, der alligevel indeholder en vis form for garanti over for den, der deltager i selve bødeforelægget, og den, der skal modtage det.

Må jeg dernæst gøre en enkelt bemærkning om de juridiske eksamener og om, hvad de kan bruges til. Jeg kan godt se, at med det nye skalasystem skal der ændringer til. Jeg vil blot have lov til at sige, at der for dem, der skal udnævnes inden for embedskarrieren, er prøver eller bedømmelser, som ikke helt og fuldt kommer til at gælde for dem, der skal have sagførerbeskikkelse, og derfor er jeg knap så enig i den form, man har givet det her i forslaget.

Jeg synes, det kan være godt, at man kan beskæftige 2 advokatfuldmægtige — for dem, der nu kan det; der er måske blot

det at sige, at det burde man have ført igenem for nogle år siden; jeg er næsten bange for, at tiden er ved at være lidt forpasset dertil.

Vi vil gå ind i et positivt udvalgsarbejde for at få klaret tingene op, og vi kan medvirke til en hel del af dem.

Ebba Strange (SF):

Som hr. Hagen Hagensen så træffende udtrykte sig, er det en blandet landhandel, vi har med at gøre her. Det kan være lidt svært sådan at få styr på det hele på én gang, så jeg vil prøve at gå de forskellige forslag igennem i nogenlunde kronologisk rækkefølge.

§ 1, nr. 2, 3, 7, 8, 9 og 10, handler om ophævelse af regler om, at man skal have bestået bestemte eksamener for at beklæde visse nærmere bestemte juridiske embeder. Det kan vi fra mit partis side helt og fuldt tilslutte os. Vi tror ikke ret meget på, at eksamenskarakterer er afgørende for et menneskes kvalifikationer. Vi tror, at et menneskes kvalifikationer til det job, han bestrider, først viser sig, når han sidder ude i jobbet, og ikke når han sidder ved eksamensbordet, så det synes vi er meget positivt.

Med hensyn til nr. 4 og 5 er det jo egentlig ikke lovændringer, men bare bestemmelser, der overføres til retsplejeloven. Derved får man så pludselig øje på nogle regler, vi som lægfolk måske slet ikke er klare over eksisterer, og jeg må da ligesom hr. Tange sige, at jeg også er lidt forbløffet over, at man overhovedet som dommer kan have et fast lønnet job ved siden af. Nu ved vi jo noget om dommeres lønninger, og vi ved også noget om andre menneskers lønninger i dette land, og jeg er forbløffet over, at vi har sådan en bestemmelse, så hvis der bliver lejlighed til det i udvalget, vil jeg da meget gerne være med til at røkke ved det og fjerne det helt. Jeg synes, det forekommer umiddelbart urimeligt, at det overhovedet kan lade sig gøre.

Med hensyn til nr. 11, som vedrører autorisation af 2 fuldmægtige til hver advokat, synes jeg, det er rimeligt, set i en uddannelsesmæssig sammenhæng, for så vidt de kan beskæftiges hos den pågældende advokat.

Så er der det andet hovedområde, og det er det, der vedrører forbrugerlovgivningen.

[Ebba Strange.]

Dér kan vi også fra SF's side tilslutte os forbrugeres ret til fri proces, hvis de vil føre en sag fra forbrugerklagenævnet videre til domstolene. Vi mener, det er en rimelig ret for forbrugerne at have, og vi mener også, det er rimeligt med den dér frem- og tilbageføring, som er omtalt i nr. 13.

I tilslutning til det vil jeg sige lidt om lovforslagets § 2, der handler om, at den samme regel skal gælde, når en sag er rejst ved et brancheklagenævn. Jeg synes, det er meget, meget vigtigt, at vi også får den med, for i forhold til forbrugerklagenævnet er det mit indtryk, at brancheklagenævnene mange gange er sværere at komme igennem med, fordi det er private organer. De er dannet ved, at en branche laver sit eget klagenævn, og det er klart, at en sammenslutning af mennesker, der repræsenterer en bestemt branche, vil have en interesse i at varetage deres egne interesser og ikke i så høj grad forbrugernes interesser. Jeg synes, det er meget vigtigt, at også disse sager kan blive indbragt for domstolene, og at man kan få fri proces.

Til allersidst vil jeg sige lidt om nr. 16, der foreslår, at politiet får ret til at opkræve bøder på stedet, altså en udvidelse fra det, der i øjeblikket kun gælder politimestre, til også at gælde almindelige, patruljerende politibetjente. Det vender vi os fra SF's side meget skarpt imod. Vi vil ikke være med til det forslag. Vi synes, det er en urimelig magt at give en betjent, der patruljerer på gader og veje og stræder, at han uden videre kan idømme en person en bøde. Vi er klar over alle de forbehold, der ligger i det, at man kan afslå at gå ind på forslaget, men vi ved også, at der såmænd nok var mange, der ville gå ind på forslaget, fordi det er en ret nem måde at få klaret sådan en sag på. Samtidig er det en ret hurtig og nem måde at få penge i statskassen på. Vi vil ikke være med til at give almindelige politibetjente den magtbeføjelse, der ligger i dette, og derfor vender vi os altså imod det forslag, hvorimod vi gerne vil behandle de andre forslag positivt i udvalget.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil blot nævne et par af de ting, dette lovforslag omhandler.

Vi går da ind for, at jurister, selv om de ikke har 1. karakter, kan blive politimester, højesteretsdommer, politiadvokat osv. Vi mener også, at det må kunne lade sig gøre at blive advokat med 2. karakter af 2. grad. Der er en lignende bestemmelse inden for lægeverdenen — jeg ved ikke, om den er der mere, men den har i hvert fald været der. Det var sådan, at fik man 2. karakter af 2. grad, så skulle man det første år ses særligt efter i sømmene af den overlæge, man var ansat hos. Om det er muligt at gøre noget lignende for en jurist, ved jeg ikke, og jeg ved ikke, om det er afskaffet for lægernes vedkommende.

Vi kan gå ind for fri proces for en forbruger, der ønsker rettens undersøgelse af en sag, der er behandlet af forbrugerklagenævnet.

Endelig vil jeg lige gøre en bemærkning om, at bøder i visse tilfælde kan gives direkte og opkræves af en polititjenestemand. Det mener vi at vi kan gå ind for, når der er klare regler og det er ukomplicerede tilfælde.

Hanne Reintoft (DKP):

Der er dele af dette lovforslag, som vi umiddelbart kan tilslutte os, mens vi tidligere har anført betænkeligheder ved andre ting. Reglerne om behandling ved retten af sager, der kan indbringes for forbrugerklagenævnet, virker fornuftige, navnlig hvis de suppleres med den i forslaget nævnte mulighed for forbrugeren for at få fri proces, hvis modparten indbringer en sag for retten, der af klagenævnet er afgjort til fordel for forbrugeren.

Vi kan også som andre tilslutte os ændringen af eksamensreglerne, som vi har forstået er en konsekvensændring af tidligere lovgivning, og vi kan godt acceptere, at en advokat får lejlighed til at have 2 fuldmægtige. Der kunne i den forbindelse siges en del om, hvilke vilkår advokatfuldmægtigene har i denne arbejdsledsperiode, og vi kunne i meget høj grad ønske dem tryggere løn- og ansættelsesforhold, men det er vel desværre ikke noget, vi kan løse her.

Derimod er vi meget betænkelige — det har jeg vist sagt før — ved reglerne om bødeforelæg. Vi erkender blankt, at det er en administrativ forenkling og en billigørelse

[Hanne Reintoft.]

af hele området, men vi vægrer os ved at tildele den tjenstgørende politistab denne beføjelse.

Jeg ser, at justitsministerten anfører, at forslaget er modtaget velvilligt i Sverige, og at administrationen her går nemt. Det tror jeg såmænd også det vil blive her, da mange ræsonnerer, at det er hurtigere og billigere at betale end at gøre vrøvl. Det kan vist kaldes en ganske almindelig, folkelig erfaring, at det i de tilfælde er bedst simpelt hen at klappe i og tage, hvad der kommer. Det siger dog ikke noget som helst om afgørelsernes rimelighed, men kun om hele systemets uformåenhed.

Vi vil nok se på sagen i udvalg, men kan med det samme sige, at det sidste kan vi ikke tilslutte os.

Boertmann (VS):

For at tage det sidste først, så er vi enige med den sidste ordfører om bødeforelæggene på stedet. Vi vil også gå imod det, uanset at det er en administrativ forenkling. Det er, som om de negative følgevirkninger af en sådan administrativ forenkling ikke er blevet diskuteret, og de findes heller ikke i bemærkningerne. Jeg vil bare supplere med at gøre opmærksom på, at andre steder og i andre lande, hvor man har et sådant princip, har man bl. a. også set et stigende antal korruptionssager. Det er så nemt at nøjes med halvdelen af bøden og stikke den i sin egen private lomme. Det er en risiko ved det.

Med hensyn til de andre punkter vil jeg sige, at autorisationen til at have 2 advokatfuldmægtige kan vi såmænd også støtte, selv om vi i princippet er modstandere af det mesterlæreprincip, som findes her, ligesom vi er det på alle andre områder.

Angående forbrugersagerne mener vi godt, at vi vil støtte, at der kan gives fri proces. Måske kan det gøres endnu friere end her, men det kan diskuteres. Vi er tilhængere af det.

I øvrigt vil vi godt sige, at vi er utilfredse med loven om forbrugerklagenævnet. Vi mener, at den er alt for vag, og vi mener, at det er urimeligt, at der også sidder repræsentanter for erhvervslivet i et sådant forbrugerklagenævn. Der må udelukkende være forbrugerinteresser repræsenteret.

Vi er også uenige i, at man sådan skønmæssigt skal kunne afvise sager som uegnede til behandling.

Justitsministeren (Orla Møller):

Der var ikke udelt tilslutning til dette lovforslag, men, så vidt jeg kan skønne, dog en meget bred tilslutning, selv om den også skifter fra punkt til punkt, når det drejer sig om den blandede landhandels mange forskellige områder.

Det spørgsmål, man i særlig grad har berørt, er bødeforelægget ved en politimand, og dér vil jeg godt have lov til at pege på et par ting, der var fremme i debatten sidst, og som også er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget.

Det siger sig selv, at der skal være sikkerhed for den rette behandling. Det vil sige, at det er et begrænset antal sager, også begrænset i art, der kan lægges ud på denne måde. Der skal samtidig være tale om, at der er en fast praksis på området. Må jeg dertil føje, at den bemyndigelse, justitsministeren skal have til at udsende en bekendtgørelse, vil vi gerne have lov til at drøfte i udvalget forinden, så man kan få sikkerhed for, at der ikke er tale om, skal jeg sige alt for udflydende rammer.

Jeg er enig i de betænkeligheder, der er kommet til udtryk med hensyn til, at det må være, som fru Lone Dybkjær udtrykte det, meget klare sager med meget klar praksis. Jeg er også overbevist om, at der er så stort et antal af disse sager, at det vil være urigtigt ikke at forsøge at få forslaget igenem.

Jeg ville godt til sidst sige i forbindelse med bemærkningerne om risikoen for korruptionssager, at det er nok at lade fantasien spille lidt for meget. Den risiko tror jeg overhovedet ikke på her i landet.

Jeg er parat til i udvalget at tage drøftelser op om en lang række af de enkeltheder, der kort er nævnt her ved første gennemgang af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til

[Første næstformand.]
retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om retsafgifter.

(Lovforslag nr. 97. Fremsat 28/2 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ove Hansen (S):

Jeg har kun få bemærkninger at gøre til dette lovforslag. Jeg synes, det er rimeligt, når der skal særlige retsanmærkninger på dokumenter, der skal tinglyses, at man så må betale afgift herfor. Da vi ved, at tinglysningskontorerne er bebyrdet med arbejde for øjeblikket, kan det her måske reducere arbejdet noget, så jeg ser med velvilje på lovforslagets vedtagelse.

Birgitte Oxdam (V):

Da mit partis ordfører i denne sag ikke har kunnet komme til stede i dag, skal jeg tillade mig at fremkomme med venstres bemærkninger om det foreliggende lovforslag.

Der er tale om at lægge en fast afgift på 50 kr. ved begæring om tinglysning af ændringer i eller tilføjelser til allerede tinglyste pantebreve. Det er en behagelig ting, at der er tale om en ensartet afgift. Forslaget lyser i øvrigt langt væk af, at det er dikteret af at skaffe flere penge i den slunkne statskasse, samtidig med at man måske kan dæmme op for alt for mange måske lidt sjuskede sager omkring tinglysningerne, kort sagt nedbringe administrativt besvær på tinglysningskontorer.

Mit parti kan anbefale lovforslaget.

Tange (FP):

Vor principielle indstilling er, at tinglysningsvæsenet skal hvile i sig selv, og vi forstår udmærket, at taksterne må stige i anledning af de stigende omkostninger ved kontorhold m. v. på tinglysningskontorerne. Men vi er alligevel ikke så glade ved disse 50 kr. pr. ekspedition, simpelt hen fordi vi mener, at det giver for meget arbejde, for

megen administration. Det vil bevirke, at mindre handler omkostningsmæssigt vil blive belastet ret meget, fordi det ofte er i handler, hvor der skal udstykkes småparceller, at man har de store problemer med påtegninger på en hel række af pantebreve, der skal relaxeres og rykke osv. Det vil desuden give anledning til, at hver eneste gang man har et gebyr på disse 50 kr., så skal det bogføres. Endvidere vil det i hvert fald for provinsens vedkommende mange gange medføre, at et dokument skal sendes pr. postopkrævning til advokaten eller pengeinstituttet, og det vil bevirke, at disse 50 kr. bliver forøget med et postopkrævningsgebyr på en 3-4 kr. Dertil kommer desuden al den tummel, som man vil få på dommerkontorerne med ekspeditionerne af alle disse postopkrævningskonvolutter.

Vi mener, det måske kan gøres snildere, ved at man simpelt hen siger, at disse 50 kr. pålægges ved dokumenternes tinglysning første gang. Hvis det drejer sig om et skøde, så lægger man simpelt hen de 50 kr. på dér én gang for alle, og på pantebreve og lignende dokumenter lægger man de 50 kr. på, når det bliver tinglyst. Så siger man: I kan få aflysninger og påtegninger for resten af pengene senere hen. Derved kan man tage de 50 kr. ind i den samme ekspedition, som man har nu. Der bliver ikke yderligere ekspeditioner, der bliver ikke yderligere opkrævninger.

Jeg håber, at man under udvalgsbehandlingen kan tage dette under overvejelse, for vi forstår så udmærket, at der skal penge til at betale de yderligere omkostninger ved tinglysningsvæsenet.

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremsætte det radikale venstres synspunkter vedrørende dette lovforslag.

Baggrunden for lovforslaget er jo, at indtægter og udgifter ikke længere balancerer i forbindelse med tinglysning. Det er derfor ønskeligt at øge indtægterne, og jeg går ud fra, at det ikke har været muligt at nedsætte udgifterne. Ministeren foreslår, at det ikke skal ske ved en generel forhøjelse, men ved at man indfører en retsafgift for de dispositioner vedrørende fast ejendom og pantebreve, der i dag er afgiftsfrie. Det fore-